

Sygn. akt: III AUa 143/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Naze (spr.)

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski

del. SSO Beata Michalska

Protokolant: st. sekr. sądowy Kamila Tomasik

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2014 r. w Łodzi

sprawy **E. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o emeryturę,

na skutek apelacji E. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 15 listopada 2012 r., sygn. akt: V U 1238/12,

- 1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje E. P. prawo do emerytury od 1 października 2012 r.;**
- 2. zasądza na rzecz E. P. od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.**

III AUa 143/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Kaliszu oddalił odwołanie E. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z 5 maja 2012r. odmawiającej mu prawa do emerytury na podstawie art.32 ust.1 i 2 w zw. z art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z uwagi na brak 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Rozstrzygnięcie zapadło w następującym stanie faktycznym:

E. P., urodzony (...), był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w O. od 13 stycznia 1975r. do 31 marca 1994r. Uzyskał świadectwo wykonywania w tym Przedsiębiorstwie prac w szczególnych warunkach przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym w okresach:

01.11.1984r. – 24.06. 1985r.

28.09.1985r. – 23.04.1986r.

23.07.1986r. – 18.05.1987r.

01.11.1987r. – 11.09.1988r.

17.03.1989r. – 31.08.1990r.

17.09.1988r. – 16.03.1989r.

na stanowisku spawacza, wymienionym w wykazie A, dziale XIV, stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 9 Min. Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładzie pracy nadzorowanym przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę.

Organ rentowy nie uwzględnił tych okresów, ponieważ w świadectwie pracy nie określono stanowiska pracy zgodnie z działem, pozycją, punktem powyższego Zarządzenia, a zatem nie spełnia ono wymogów formalno – prawnych.

Ponadto wnioskodawca złożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach w Zakładach (...) (stale i w pełnym wymiarze czasu pracy):

- 26.06.1985r. – 13.09.1985r. – przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości – na stanowisku monterów urządzeń i konstrukcji metalowych na wysokości - wykaz A, dział V, poz.5 powyższego Zarządzenia,

- 25.04.1986r. – 18.07.1986r. – roboty wodno – kanalizacyjne oraz prace przy budowie rurociągów w głębokich wykopach – jako monter instalacji sanitarnych i grzewczych – wykaz A, dział V, poz.1 wykazu jak wyżej,

- 20.05. 1987r. – 27.10.1987r. – prace przy spawaniu konstrukcji stalowych i urządzeń technologicznych – na stanowisku spawacza elektrycznego i gazowego – wykaz A, dział XIV, poz.12, pkt 1 wykazu.

Organ rentowy uznał te okresy pracy w szczególnych warunkach, jak również okresy:

01.04.1996r. – 30.09.1996r.

01.10.1996r. – 31.05.1997r.

01.06.1997r. – 30.09.1997r.

01.10.1997r. – 31.05.1998r.

01.06.1998r. – 30.09.1998r.

01.10.1998r. - 31.12.1998r.

W sumie organ rentowy uznał 3 lata 7 miesięcy i 21 dni pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy dał wiarę dokumentom znajdującym się w aktach osobowych odwołującego oraz częściowo zeznaniom świadków: M. Ś., H. S., A. F., że wśród prac wykonywanych przez odwołującego były również od listopada 1984 r. prace przy spawaniu. Sąd dał wiarę również świadectwom pracy w warunkach szczególnych przedstawionym przez odwołującego w organie rentowym. Sąd nie dał wiary pozostałej części zeznań wskazanych wyżej świadków, tj. w części w jakiej świadkowie przedstawiali okoliczności o wyłącznym wykonywaniu przez odwołującego prac spawalniczych do października 1984 r. Przeczą takim zeznaniom zapisy w dekretach płacowych z okresu od początku zatrudnienia do 1984 r. Niewiarygodna była również podawana przez świadków teza o występowaniu w zakładzie praktyki odstępstw między faktycznymi warunkami pracy, a ewidencją pracy w dokumentacji osobowej każdego pracownika. Akta osobowe odwołującego przeczą takim twierdzeniom świadków, albowiem znajdują się tam zarówno angaże, w których

wskazywane jest stanowisko instalatora jak i stanowisko spawacza. Oznacza to, że tam gdzie pracodawca powierzał odwołującemu inny rodzaj pracy niż dotychczas wykonywany, to jednocześnie wydawał odpowiedni dekret płacowy.

W ocenie Sądu Okręgowego materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, iż odwołujący nie legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Odwołujący wykonywał od początku zatrudnienia aż do października 1984 r. szerokie spektrum prac przy zakładaniu instalacji ciepłowniczych, tj. centralnego ogrzewania, wodno-kanalizacyjne, przesyłowe: ciepłownicze i wodne. W pracach tych mieściły się również prace przy spawaniu. Jednakże obok tych prac odwołujący wykonywał przede wszystkim prace instalacyjne polegające na układaniu rur przesyłowych, przycinaniu ich na odpowiednią długość, montażu łączników i kolanek, montażu grzejników. Prace te wykonywane były zasadniczo w wymiarze dniówki roboczej, a spawanie było tylko uzupełnieniem tych prac. Nie było zatem tak, aby do października 1984 r. odwołujący w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy spawaniu. Mimo, że prace spawalnicze wymienione są w wykazie A dział XIV punkt 12 załącznika do cytowanego wyżej rozporządzenia, to jednak brak wykonywania tych prac w pełnym wymiarze czasu pracy do października 1984 r. stanowić musiał o braku przesłanek do uznania odwołującemu okresu od początku zatrudnienia do października 1984 r. jako pracy w warunkach szczególnych.

Ewentualne uznanie okresu pracy w warunkach szczególnych od listopada 1984 r. do listopada 1992 r., a nawet do końca zatrudnienia w przedsiębiorstwie, nie spowoduje spełnienia warunku co najmniej 15-letniego okresu takiej pracy, albowiem okres ten wynosi niespełna 10 lat.

W apelacji od tego wyroku E. P. zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na odmowie wiary zeznaniom świadków, którzy potwierdzili fakt wykonywania przez niego pracy spawacza w okresie od grudnia 1976r. do końca zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...), nie uwzględnienie okresu w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) Sp. z o.o. od kwietnia 1994r. do marca 1996r. oraz w (...) SA od kwietnia 1996r.

Wskazując na powyższe, apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania oraz zasądzenie kosztów postępowania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W postępowaniu apelacyjnym E. P. złożył dodatkowe dokumenty w postaci umów o pracę i świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) Spółka z o.o. w okresie od 01.10.1994r. do 31.03.1996r. jako spawacz gazowy – instruktor praktycznej nauki zawodu – wykaz A dział XIV poz.12 pkt 1 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 9 ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy....

Organ rentowy ostatecznie nie zanegował powyższego okresu 1 roku i 6 miesięcy pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację należy uznać za uzasadnioną.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440 j.t. ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W przypadku wnioskodawcy sporny jest okres pracy w szczególnych warunkach, który powinien wynosić 15 lat, na co wskazuje treść art.32 powołanej ustawy oraz § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. 1983.8.43 ze zm.) Zgodnie z § 2 ust.1 Rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Przechodząc na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że wnioskodawca bezspornie posiada okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 3 lat 7 miesięcy i 14 dni plus 1 rok i 6 miesięcy – w sumie 5 lat 1 miesiąc i 14 dni.

Wnioskodawca legitymuje się świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach na przestrzeni lat 1984 – 1989 według wykazu branżowego, w którym wprawdzie nie podano pozycji i punktu wykazu, tym niemniej jednoznacznie określono rodzaj pracy jako pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym, co jest ujęte w stanowiącym załącznik do powołanego Rozporządzenia Wykazie A Dziale XIV poz.12.

Jest to okres 4 lat 10 miesięcy i 13 dni, zatem w sumie z powyższym – 9 lat,11 miesięcy i 27 dni.

W tym miejscu należy wskazać na to, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego chociaż wykazy resortowe nie stanowią samodzielnej podstawy zaliczenia danego rodzaju zatrudnienia do prac w szczególnych warunkach, to mogą być one pomocne przy wykładni przepisów powołanego rozporządzenia, mają one charakter informacyjny, techniczno - porządkujący, uściślający oraz mogą mieć znaczenie w sferze dowodowej, stanowiąc podstawę domniemania faktycznego. W rozpoznawanej sprawie ma to pełne zastosowanie.

Okres pracy od 1 kwietnia 1996r. w (...) S.A. został wnioskodawcy uznany na podstawie świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, złożonego do akt rentowych. Do oceny pozostał zatem najbardziej istotny, podnoszony w apelacji okres pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) od grudnia 1976r. W odwołaniu podano daty 16 grudnia 1976r do 30 listopada 1992r. Chodzić tu może oczywiście o okresy poza dotychczas uznanymi w tym przedziale czasowym.

Sąd Okręgowy, nie uznając jako okresu pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach okresu do 30 października 1984r. dokonał oceny zeznań świadków i w tym kontekście – wystawianych wnioskodawcy angaży. W ocenie Sądu Apelacyjnego dokonana ocena materiału dowodowego wykracza jednak poza ramy określone treścią art.233§1 kpc., co stwarza podstawę do zajęcia przez sąd drugiej instancji w tej mierze odmiennego stanowiska. Przemawiają za tym niżej wskazane argumenty.

Świadek M. Ś., który zaczął pracę w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) (na przestrzeni lat nosiło ono różne nazwy) w 1973r. i pracował do 1991r., był w spornym okresie zastępcą kierownika i kierownikiem robót sanitarnych. Zeznał on bez żadnych wahań, że wnioskodawca od 1976r. był spawaczem, spawał węzły ciepłownicze, kotłownie, kanały ciepłownicze i „nie odchodził od palnika”. W tym okresie był nagminny brak spawaczy. Świadek prowadził nadzór nad tymi pracami, na budowach bywał z reguły codziennie, w okresie spiętrzonych prac spędzał tam nawet cały dzień, zawsze widział wnioskodawcę przy spawaniu. Nie wykonywał on czynności instalatora, miał materiały, instalacje do spawania już przygotowane. Inne zaszeregowanie jego pracy wynika z niedokładności „w kadrach”. W tym zakresie przekonująco brzmią zeznania świadka A. F., instalatora, który słyszał o tym, że były przypadki wpisywania różnych stanowisk, gdyż, jak to ujął, „firma się trochę smykała z wypłatą za szkodliwe”. Świadek pracował w Przedsiębiorstwie w latach 1972 – 94 i również jednoznacznie zeznał, że wnioskodawca był spawaczem, bardzo dobrym spawaczem, był też brygadzystą, co sprowadzało się do tego, że miał jeszcze więcej spawania. Także zeznania świadka H. S., między innymi majstra i kierownika, nie pozostawiają wątpliwości co do tego, że wnioskodawca przez cały czas pracował jako spawacz.

Zważywszy na powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego w pełni uzasadnione jest stanowisko, że wnioskodawca w okresie od 16 grudnia 1976r., kiedy uzyskał uprawnienia spawacza, do 30 października 1984r. również wykonywał pracę

spawacza przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym, zaszeregowaną, jak podano powyżej, odnośnie okresu późniejszego, podanego w świadectwie pracy.

Analizowanie dalszego okresu pracy wnioskodawcy – po 16 marca 1989r., jest zbędne, skoro legitymuje się on już wraz z wyżej omówionym okresem 7 lat i ponad 8 miesięcy, ponad 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach i tym samym spełnia wszystkie przesłanki niezbędne dla nabycia emerytury na podstawie art. 184 ust.1 i 2 w zw. z art. 32 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w zw. z wskazanymi przepisami Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. 1983.8.43 ze zm.). Emeryturę przyznano wnioskodawcy od 1 października 2012r., wobec tego, że stosunek pracy ustał 30 września 2012r., a wniosek o emeryturę był złożony przed zmianą ust.2 art.184 ustawy emerytalnej.

Wychodząc zatem z wszystkich wyżej podanych założeń Sąd Apelacyjny na podstawie wskazanych przepisów oraz art. 386 § 1 i 98 kpc orzekła jak w sentencji.